

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	13
----------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο 17-37

Εισαγωγή: Το Αντικείμενο και οι Μέθοδοι της Κοινωνικής Ψυχολογίας

1.1 ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	18
1.2 Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ	21
1.3 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	22
1.4 ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ	26
1.4.1 Η Πειραματική Μέθοδος	28
1.4.2 Μη Πειραματικές Μέθοδοι	31
1.4.3 Μέθοδοι Συλλογής Δεδομένων	33
1.4.4 Ερευνητική Ηθική και Ιδιαιτερότητες της Κοινωνιο-Ψυχολογικής Έρευνας	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο 39-59

Κοινωνική Νόηση

2.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΝΟΗΣΗΣ	40
2.1.1 Η Λειτουργία των Κοινωνικών Σχημάτων	42
2.1.2 Κατηγοριοποίηση και Στερεότυπα	44
2.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ	47
2.2.1 Το Συνδυαστικό Μοντέλο	47
2.2.2 Σφάλματα στην Κοινωνική Αντίληψη	49
2.2.3 Προσωπικές Έννοιες και Άρρητες Θεωρίες Προσωπικότητας	51
2.2.4 Γνωστική Αλγεβρα	52

2.3	ΜΝΗΜΗ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	54
2.3.1	Το Περιεχόμενο και η Οργάνωση της Μνήμης για Πρόσωπα	55
2.4	ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	56
2.4.1	Ευρετικοί Κανόνες, Σφάλματα και Μεροληψίες	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

61-89

Κοινωνική Απόδοση

3.1	ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	62
3.1.1	Η Θεωρία του Heider για την Κοινωνική Απόδοση	62
3.1.2	Το Μοντέλο της Συμμεταβολής	64
3.1.3	Η Θεωρία των Επαγωγικών Αντιστοιχιών	68
3.1.4	Η Θεωρία της Αυτο-Αντίληψης	70
3.1.5	Η Θεωρία του Weiner για την Κοινωνική Απόδοση	71
3.2	ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΡΟΛΗΨΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ	73
3.2.1	Το Θεμελιώδες Σφάλμα Απόδοσης	73
3.2.2	Το Φαινόμενο Αυτουργού-Παρατηρητή	76
3.2.3	Το Φαινόμενο της Ψευδούς Ομοφωνίας	77
3.2.4	Αυτο-Εξυπηρετικές Μεροληψίες	78
3.3	ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	80
3.3.1	Ο «Γνωστικός Χαρακτηρισμός» των Συναισθημάτων	80
3.3.2	Το Αναθεωρημένο Μοντέλο της Εκμαθημένης Αδυναμίας	83
3.4	Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΩΣ ΑΤΟΜΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ: ΤΟ ΥΦΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	84
3.5	ΔΙΟΜΑΔΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

91-137

Στάσεις

4.1	Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ	92
4.2	Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ	93
4.3	Η ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ	95
4.3.1	Οι Κλίμακες Likert	96
4.3.2	Οι Κλίμακες Σημασιολογικής Διαφοροποίησης	99
4.4	Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ	100
4.5	ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ	102
4.5.1	Η Θεωρία της Γνωστικής Ασυμφωνίας	103
4.6	Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ	108
4.6.1	Συμπεριφοριστικές Προσεγγίσεις	108
4.6.2	Η Θεωρία της Κοινωνικής Κρίσης	111
4.6.3	Το Μοντέλο Πιθανότητας Λεπτομερούς Επεξεργασίας της Αλλαγής των Στάσεων	115

4.7	ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	119
4.7.1	Πότε; Παράγοντες που Ρυθμίζουν τη Σχέση Στάσεων-Συμπεριφοράς	121
4.7.2	Πώς; Μοντέλα Στάσεων-Συμπεριφοράς	126
4.7.3	Η Θεωρία της Λογικής Πράξης	127
4.7.4	Η Θεωρία της Προσχεδιασμένης Συμπεριφοράς	131
4.7.5	Το Μοντέλο της Αυτόματης Ενεργοποίησης των Στάσεων	132
4.7.6	Το Μοντέλο MODE	135

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

139-165

Κοινωνική Επιρροή

5.1	ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ	140
5.1.1	Το Πείραμα του Mouzafer Sherif: Η Διαμόρφωση των Κοινωνικών Κανόνων	140
5.1.2	Τα Πειράματα του Asch: Συμμόρφωση με την Πλειονότητα	143
5.1.3	Παράγοντες που Ευνοούν τη Συμμόρφωση: Χαρακτηριστικά των Ατόμων, των Ομάδων και των Συνθηκών	145
5.1.4	Πληροφοριακή και Κανονιστική Επιρροή	148
5.2	ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΗ ΕΠΙΡΡΟΗ	150
5.2.1	Μεταστροφή	154
5.2.2	Κοινωνικός Αντίκτυπος και Μειονοτική Επιρροή	155
5.3	ΕΝΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ	156
5.3.1	Αυτόματη Ενδοτικότητα και Άρνηση Συγκατάθεσης	156
5.3.2	Τεχνικές για την Αύξηση της Ενδοτικότητας	158
5.4	ΥΠΑΚΟΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ	160
5.4.1	Παράγοντες που Επηρεάζουν την Υπακοή	164

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

167-207

Κοινωνικές Ομάδες: Επίδοση, Ηγεσία και Λήψη Αποφάσεων

6.1	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	168
6.1.1	Κοινωνικοί Κανόνες	169
6.1.2	Κοινωνικοί Ρόλοι	170
6.2	ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑ	172
6.2.1	Κοινωνική Διευκόλυνση	172
6.2.2	Κοινωνική Οκνηρία	176
6.2.3	Καταιγισμός Ιδεών και Συλλογική Δημιουργικότητα	180
6.3	ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	182
6.3.1	Κανόνες Λήψης Συλλογικών Αποφάσεων	182
6.3.2	Ρυθοκίνδυνη Μεταστροφή	183

6.3.3	Συλλογική Πόλωση	185
6.3.4	Το Φαινόμενο της Ομαδικής Σκέψης	188
6.4	ΗΓΕΣΙΑ	191
6.4.1	Τα Χαρακτηριστικά του Ηγέτη	192
6.4.2	Ο Ρόλος των Συνθηκών	193
6.4.3	Το Ύψος Ηγεσίας	193
6.4.4	Το Μοντέλο του Fiedler	196
6.4.5	Το Μοντέλο Vroom-Yetton	198
6.5.	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ	201
6.5.1	Κοινωνικά Διλήμματα	201
6.5.2	Το Δίλημμα του Φυλακισμένου	202
6.5.3	Το Δίλημμα των Κοινών και των Δημόσιων Αγαθών	204
6.5.4	Ο Ρόλος της Επικοινωνίας: Το Παίγνιο των Φορητών	206

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

209-251

Προκατάληψη και Διομαδικές Σχέσεις

7.1	ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ, ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ	211
7.1.1	Στερεότυπα: Το Γνωστικό Στοιχείο	212
7.1.2	Η Ψευδαίσθηση Συνάφειας	213
7.1.3	Η Ενεργοποίηση των Στερεοτύπων	215
7.1.4	Διακρίσεις: Το Συμπεριφορικό Στοιχείο	216
7.1.5	Συνήθειες Μορφές και Συνέπειες της Προκατάληψης	218
7.1.6	Προκατάληψη και Αυτοεκτίμηση	222
7.2	ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΜΑΔΙΚΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ	223
7.2.1	Η Υπόθεση Ματαίωσης-Επιθετικότητας	224
7.2.2	Αυταρχική Προσωπικότητα και Προκατάληψη	226
7.2.3	Δογματισμός και Προκατάληψη	227
7.2.4	Η Θεωρία της Συμβατότητας Απόψεων	228
7.2.5	Η Θεωρία της Ρεαλιστικής Σύγκρουσης	229
7.2.6	Η Θεωρία της Σχετικής Αποστέρησης	232
7.2.7	Κοινωνική Κατηγοριοποίηση	235
7.2.8	Η Θεωρία της Κοινωνικής Ταυτότητας	237
7.2.9	Η Θεωρία της Αυτο-Κατηγοριοποίησης	242
7.3	ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΜΑΔΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	243
7.3.1	Η Αναθεώρηση των Στερεοτυπικών Πεποιθήσεων	244
7.3.2	Η Υπόθεση της Επαφής	246
7.3.3	Η Αναθεώρηση της Υπόθεσης της Επαφής: Η Γενίκευση της Αλλαγής των Στάσεων Απέναντι στην Εξω-Ομάδα	250

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8ο

253-273

Επιθετικότητα

8.1	ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	254
8.1.1	Βιολογικές Ερμηνείες	255
8.1.2	Κοινωνικές Ερμηνείες	258
8.1.3	Η Επιθετικότητα ως Εκμαθημένη Συμπεριφορά: Η Θεωρία της Κοινωνικής Μάθησης	260
8.1.4	Παράγοντες που Επηρεάζουν την Επιθετικότητα: Χαρακτηριστικά των Ατόμων και των Συνθηκών	265
8.1.5	Το Γενικό Συναισθηματικό Μοντέλο της Επιθετικότητας ..	269
8.2	Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	270
8.2.1	Επιθετικότητα και Τιμωρίες	271
8.2.2	Ο Χειρισμός του Θυμού	272

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9ο

275-295

Θετική Κοινωνική Συμπεριφορά

9.1	ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΘΕΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	277
9.1.1	Εξελικτικές Ερμηνείες	277
9.1.2	Ο Ρόλος της Μάθησης στη Θετική Κοινωνική Συμπεριφορά	279
9.1.3	Παράγοντες που Επηρεάζουν τη Θετική Κοινωνική Συμπεριφορά: Κοινωνικές διαδικασίες	280
9.1.4	Παράγοντες που Επηρεάζουν τη Θετική Κοινωνική Συμπε- ριφορά: Χαρακτηριστικά των Ατόμων και των Συνθηκών	283
9.1.5	Το Μοντέλο Συναισθηματικής Ταύτισης-Αλτρουϊσμού	286
9.2	ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ	288
9.2.1	Το Γνωστικό Μοντέλο των Darley & Latané	288
9.2.2	Το Υπολογιστικό Μοντέλο των Παρισταμένων	293

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10ο

297-326

Διαπροσωπικές Σχέσεις

10.1	ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ...	299
10.1.1	Κοινωνική Επαφή και Μείωση του Άγχους	301
10.1.2	Οι Συνέπειες της Έλλειψης Ικανοποιητικών Σχέσεων ..	305
10.2	ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΛΞΗ	306
10.2.1	Η Φυσική Εγγύτητα	306
10.2.2	Η Ομοιότητα και η Συμφωνία Απόψεων	307
10.3	ΟΙ ΦΙΛΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	310

10.4	ΕΡΩΤΙΚΗ ΕΛΞΗ ΚΑΙ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	311
10.4.1	Η Έννοια της Ερωτικής Αγάπης	313
10.4.2	Ο Ρόλος της Φυσιικής Ελκυστικότητας	316
10.4.3	Ισότητα και Επιλογή Συντρόφου	320
10.4.4	Ικανοποίηση, Δέσμευση και Διάλυση των Σχέσεων	320
10.4.5	Ο Χωρισμός και οι Συνέπειές του	325
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	327
	ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ	377
	ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ	389